

SAVA ~ susret kulture i prirode

Vlada Republike Hrvatske
Ured za udruge

Ovaj projekt financira Europska unija
Projekt sufinancira Ured za udruge
Vlade Republike Hrvatske

Zaštita prirode

Zaštićena područja

Temeljem Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine 80/13), postoji devet kategorija zaštićenih područja:

- strogi rezervat
- nacionalni park
- posebni rezervat
- park prirode
- regionalni park
- spomenik prirode
- značajni krajobraz
- park-šuma
- spomenik parkovne arhitekture.

Zaštićena područja raspoređuju se u razrede državnog značenja i lokalnog značenja.

Zaštićena područja od državnog značenja su: strogi rezervat, nacionalni park, posebni rezervat i park prirode.

Zaštićena područja od lokalnog značenja su: regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park-šuma i spomenik parkovne arhitekture.

Zaštićenim područjima upravljaju javne ustanove. Javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkom i parkom prirode osniva Republika Hrvatska uredbom Vlade. Javne ustanove za upravljanje ostalim zaštićenim područjima i/ili drugim zaštićenim di-

jelovima prirode osnivaju predstavnička tijela jedinice područne (regionalne) samouprave odlukom.

Javne ustanove obavljaju djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenog područja u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, nadziru provođenje uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravljaju te sudjeluju u prikupljanju podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti prirode (monitoring).

Upisnik zaštićenih područja

Referentna baza i jedini službeni izvor podataka o zaštićenim područjima u Republici Hrvatskoj je Upisnik zaštićenih područja Uprave za zaštitu prirode

Ministarstva zaštite okoliša i prirode. Prema Upisniku zaštićenih područja Ministarstva zaštite okoliša i prirode (stanje 9. rujna 2015.) u Republici Hrvatskoj ukupno je zaštićeno 408 područja u različitim kategorijama.

Zaštićena područja danas obuhvaćaju 8,56% ukupne površine Republike Hrvatske, odnosno 12,23% kopnenog teritorija i 1,94% teritorijalnog mora. Najveći dio zaštićene površine su parkovi prirode (4,56% ukupnog državnog teritorija).

Međunarodno zaštićena područja u Republici Hrvatskoj

Ramsarska područja su vlažna staništa uvrštena na Listu močvara od međunarodne važnosti, sukladno Konvenciji o močvarama od međunarodne važnosti, naročito kao staništa ptica močvarica (Ramsarska konvencija). U Republici Hrvatskoj upisano je pet područja, od kojih su dva unutar projektnog područja – Lonjsko i Mokro polje te Crna mlaka.

Misija ove konvencije je „očuvanje i mudro korištenje svih vlažnih staništa kroz aktivnosti na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini, putem međunarodne suradnje, kao doprinos postizanju održivoga razvoja diljem svijeta“.

Što je Natura 2000?

Natura 2000 je ekološka mreža saštevljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova Europske unije. Njezin cilj je očuvati ili ponovno uspostaviti povoljno stanje više od tisuću ugroženih i rijetkih vrsta te oko 230 prirodnih i poluprirodnih stanišnih tipova. Do sada je u ovu ekološku mrežu uključeno oko 30.000 područja na gotovo 20% teritorija EU, što je čini najvećim sustavom očuvanih područja u svijetu.

SAVA ~

Ekološka mreža RH (Natura 2000)

Ekološka mreža Republike Hrvatske, proglašena Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/2013, NN 105/15), predstavlja područja ekološke mreže Evropske unije Natura 2000.

kao i Direktiva o pticama, no, osim ptica, obuhvaća dodatnih 1000 vrsta (biljaka, sisavaca, gmazova, vodozemaca, riba, određenih skupina beskralješnjaka) te više od 230 stanišnih tipova (nekih vrsta močvarnih, travnjačkih, šumskih, morskih i drugih staništa).

Upravljanje područjima Natura 2000

Natura 2000 često se poistovjećuje sa zaštićenim područjima u kojima su ljudske djelatnosti značajno ograničene ili čak isključene radi očuvanja biološke raznolikosti. Međutim, Natura 2000 počiva na drugim postavkama. Cilj upravljanja je održati ili poboljšati povoljno stanje očuvanosti ciljnih vrsta i staništa određenog područja. Često je to moguće bez propisivanja bitnih ograničenja, mjerama očuvanja koje provode ljudi koji, u suživotu s prirodom, dijele svoj životni prostor s ugroženim vrstama i staništima. Njegov cilj nije zaustaviti sveukupne razvojne aktivnosti nego, naprotiv, postaviti mjerila prema kojima će se one moći odvijati, a da pritom očuvaju biološku raznolikost.

Ekološka mreža Republike Hrvatske obuhvaća 36,67% kopnenog teritorija i 16,39% obalnog mora, a saстоji se od 571 poligonskog Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS), 171 točkastih Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (najvećim dijelom špiljski objekti) (POVS) te 38 poligonskih Područja očuvanja značajnih za ptice (POP).

Osnovni način upravljanja Natura područjem je doношење plana upravljanja u suradnji s lokalnim dijalicima. Njime se utvrđuju potrebne mjeri i akcije za očuvanje ciljnih vrsta i stanišnih tipova tog područja.

Izvor: <http://www.dzzp.hr>

EU direktive - temelj mreže Natura 2000

Direktiva o pticama i Direktiva o staništima predstavljaju srž EU zakonodavstva u zaštiti prirode.

Direktiva o pticama usvojena je 1979. godine, a njeni je cilj zaštititi sve divlje ptice i njihova najvažnija staništa diljem EU.

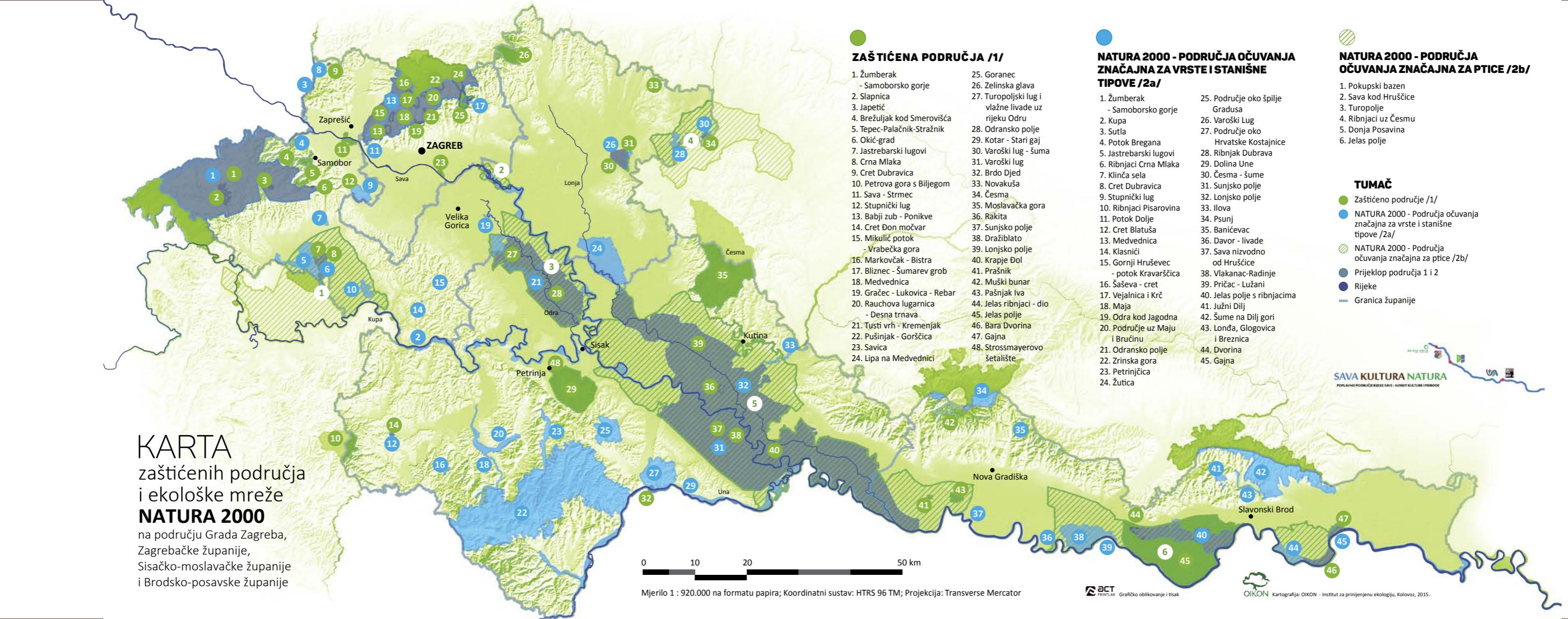
Godine 1992. EU je usvojila Direktivu o staništima. Ona uvodi slične mjeru zaštite europske flore i faune

SAVA ~

KARTA

zaštićenih područja
i ekološke mreže
NATURA 2000

na području Grada Zagreba,
Zagrebačke županije,
Sisačko-moslavačke županije
i Brodsko-posavske županije

Rijeka Sava u najzapadnijem dijelu Zagrebačke županije prelazi iz gornjeg u donji nizinski tok te je u prošlosti stvorila brojne riječne oblike (meandre, rukavce, močvare, jezera...). Iako su isti velikim dijelom nestali i promjenjeni još u vijek su neposredno uz tok rijeke prisutni te kao prirodne vrijednosti zaštićeni u različitim oblicima zaštite. — foto: Foto klub Klik

6 ~

Zagrebačka županija

SAVA ~

Područje Zagrebačke županije karakterizira bogatstvo prirodne atrakcijske osnove, u kojoj se ističu šume, krški fenomeni, vinogradi, ribnjaci, močvarni prostori, raznolika flora i fauna itd. Zagrebačka županija raspolože izuzetnom raznolikošću krajolika (šumski prostori Žumberačkog gorja i Medvednice, brežuljkasti dio Zagorja, Prigorja i Plešivice te ravnine Turopolja, Posavine, Moslavine i Pokuplja), od kojih su mnogi zaštićeni.

Na području Zagrebačke županije nalazi se 30 zaštićenih područja – 12 posebnih rezervata (dva botanička, tri ornitološka, jedan zoološki, šest šumske vegetacije), jedna park-šuma, četiri značajna krajobrazja, tri spomenika prirode (jedan geomorfološki, dva rijetka primjerka drveća) te osam spomenika parkovne arhitekture. Zaštićena područja zauzimaju 37.690,2 ha, što je 12,2% površine Županije. Parkom prirode Medvednica i Parkom prirode Žumberak-Samoborsko gorje upravljaju zasebne Javne ustanove. One upravljaju sa šest zaštićenih područja i zaštićenim dijelovima prirode na području navedenih parkova prirode.

S preostala 22 zaštićena područja i dijelovima ekološke mreže na području Zagrebačke županije upravlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim dijelovima prirode na području Zagrebačke županije "Zeleni prsten" koja je započela s radom sredinom 2008. godine.

Na području Zagrebačke županije unutar Ekološke mreže, odnosno Nature 2000 nalazi se pet međunarodno važnih područja za ptice (POP): Sava kod Hruščice, Turopolje, Donja Posavina, Pokupski bazu i ribnjaci uz Česmu.

Također, na području Županije su i 23 područja važna za očuvanje staništa i drugih svojstava osim ptica (POVS): Cret Dubravica, Vugrinova špilja, Gornji Hruševac – potok Kravarščica, Klasnići, Medvednica, Česma – šume, Varoški lug, Ribnjaci Pisarovina, Sava nizvodno od Hruščice, Stupnički lug, Žumberak, Samoborsko gorje, Medvednica, Kupa, Odra kod Jagodna, Žutica, Ribnjaci Crna mlaka, Klinča Sela, Sutla, Ribnjaci Siščani i Blatnica, Odransko polje, Jaštrebarski lugovi, Lonjsko polje i Ribnjak Dubrava.

~ 7

Javna ustanova Zeleni prsten Zagrebačke županije u suradnji sa Općinom Orle, 2009. godine pokrenula je manifestaciju "Kosci za kosce" kojom se u Selcu (Veleševac) na Odranskom polju obilježava početak košenja livada za kosce. Cilj je očuvanje ugrožene ptice kosca, kao i edukacija lokalnog stanovništva o načinu i terminu košnje prilagođenom toj vrsti.

Krajobrazna vrijednost Posavine ogleda se u mozaiku naselja, poljodjelskih površina i nizinskih staništa, odnosno dio je ruralne baštine koja je nastala i očuvala se zahvaljujući upravo lokalnom stanovništvu.

Smještaj ornitološkog rezervata Sava–Strmec oko rijeke Save koja je na selidbenom koridoru mnogih vrsta omogućava raznolikim vrstama područje za gnijezdenje, zimovanje ili sigurno preletničko područje za odmor.

SAVA ~

Prirodni tok rijeke Save, koja na području Posavine oblikuje brojne meandre, omogućio je očuvanje prirodnih i doprirodnih staništa velike biološke raznolikosti, a ruralna naselja formirana su na povиenim zonama koje su sigurne tijekom poplava. ~ foto: Boris Kristinić

10 ~

Sisačko-moslavačka županija

SAVA ~

Sisačko-moslavačka županija nalazi se u središnjoj Hrvatskoj i prostorno je jedna od većih županija, a graniči s pet županija i na jugu izlazi na državnu granicu s Republikom Bosnom i Hercegovinom.

Raznolikoš i bogatstvo prirode na području Županije rezultat su specifične geološke građe koja je oblikovala raznolik krajobraz starih panonskih gorja i bogate aluvijalne ravnice uz rijeku Savu – Posavinu, koje su uslijed duge povijesti bivanja ljudi na ovom području i tradicionalnog korištenja prostora očuvalle veliku biološku raznolikost s velikim udjelom zaštićene flore i faune.

Na području Sisačko-moslavačke županije zaštićeno je 12 područja u kategorijama posebni rezervat (botanički i tri ornitološka), park prirode, regionalni park, park-šuma, četiri značajna krajobraza i šponomenik parkovne arhitekture. Upravljanje ovim zaštićenim područjima je u nadležnosti javne ustanove Zaštita prirode SMŽ, a upravljanje Parkom prirode Lonjsko polje je u nadležnosti vlaštite javne ustanove.

Na području Županije se nalazi 21 područje ekološke mreže NATURA 2000, dva međunarodno važna područja za ptice (POP) i 19 područja važna za očuvanje staništa i drugih svojstvi osim ptica (POVS). Nažalost, na području Županije još se nalaze značajne površine onečišćene minama, a dio tih površina obuhvaća i pojedina zaštićena područja, što utječe na nemogućnost učinkovitog upravljanja i održivog korištenja.

Duboka povezanost čovjeka i prirode otvara mogućnosti skladnog i ravnomernog razvoja za čovjeka i zajednicu uvažavajući prirodne datosti područja i racionalno korištenje prirodnih resursa, a očuvano nasljeđe prošlosti postaje temelj razvojnih strategija za napredak budućih generacija.

~ 11

foto: Boris Krstinić

12 ~

foto: Boris Krstinić

Mozaični krajobraz uz rijeku Savu, njene pritoke i "mrvaje" u svojim šumarcima vrba i topola, stariim šumama hrasta lužnjaka, vlažnim livadama i barama omogućava boravak brojnim vrstama ptica koja su dio ekološke mreže NATURA 2000.

Očuvanje tradicionalnih poljoprivrednih djelatnosti
Posavci njeguju iz ljubavi, a jata posavskih gusaka dio su folkloru ruralnih naselja uz rijeku Savu.

foto: Kata Benac

foto: Boris Krstinić

foto: Goran Šafarek

Lonjsko polje

Park prirode Lonjsko polje – živući krajobraz i poplavljeni ekosustav srednjeg toka rijeke Save

Park prirode Lonjsko polje – živući krajobraz i poplavljeni ekosustav srednjeg toka rijeke Save.

O raznolikosti Hrvatske svjedoči Park prirode Lonjsko polje, jedno od najvećih zaštićenih poplavnih područja dunavskog sliva, smješteno uz rijeku Savu od Siska do Stare Gradiške. Osim u ljepoti krajolika i očuvane drvene arhitekture, vlažnim livadama i pašnjacima, poplavnim nizinskim šumama hrašta lužnjaka i poljskog jasena te slikovitom prizoru tradicionalnog sustava pašarenja, možete uživati i u promatranju ptica, šetnji, vožnji čamcima i kanuima, bicikлизmu, jahanju, fotosafariju ili ribolovu.

Rukavci, bare i vlažne livade i pašnjaci staništa su ptica močvarica, među kojima su i rijetke vrste u

mнogim dijelovima Europe. Do sada je ovdje zaobilježeno 250 vrsta ptica, od kojih se 170 tu i gnezdi, pa su pojedina područja poput Krapje đola i Rakita zaštićena kao posebni ornitološki rezervati. Lonjsko polje jedno je od najvećih mrjestilišta ribe u Europi, a na njegovim pašnjacima borače izvorne pasmine domaćih životinja – posavski konj, hrvatski hladnokrvnjak i turopoljska svinja.

Slikovita selja s tradicijskim posavskim drvenim kućama smještena uz rijeke i rukavce savršeno su uklopljena u krajobraz i odraz su stroge organizacije prostora podređene vodi i poplavi. Jedno od takvih selja je selo Čigoč, prvo proglašeno Europsko selo roda, te selo Krapje – selo gradićelske baštine. Ne može se zaobići niti selo Mužilovčica, Repušnica i Osekovo, iz kojih se pruža prekrasan pogled na Lonjsko polje, bilo da je poplavljeno ili suho.

Površina: 50.650 km²

Godina proglašenja: 20. ožujka 1990.

Park prirode uvršten je 1989. na popis područja važnih za ptice Europe (IBA).

Od 1993. na popisu je vlažnih staništa od međunarodnog značaja Konvencije o zaštiti vlažnih staništa (RAMSAR).

Bogatu ornitofaunu moguće je pratiti tijekom cijele godine jer osim ptica stanarica, brojne vrste se bilježi i tijekom zimskih mjeseci.

Na području Lonjskog polja oduvijek su ljudi živjeli u ritmu prirode i njezinih zakona, pa tako i čestih poplava koje zelena polja i livade pretvore u velike vodene površine. Uslijed toga je tradicionalna poljoprivreda i ekstenzivno štočarstvo s naglaskom na uzgoj autohtonih pasmina konja i svinja važna gospodarska djelatnost lokalnog stanovništva.

Brodsko-posavska županija

Dolina Save odvijek je bila privlačno mjesto za život. Tako je bilo i u Brodskom Posavlj. Važan dio tradicijskog života u Posavini bili su učenje i prenošenje znanja o rjeci te strahopostovanje prema rjeci. Isprepleteni rad čovjeka i rijeke na ovim je prostorima stvorio i sačuvao vrijedna staništa kakva su danas rijetka u Europi. Čak je sedam od ukupno osam zaštićenih područja u Brodsko-posavskoj županiji čvrsto vezano i ovisno o rjeci Savi i njezinim pritokama. To su vlažni (poplavni) travnjaci, poplavne šume, ekstenzivni šaranski ribnjaci, manji vodotoci i bare. Pod upravom Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Brodsko-posavske županije – Natura Slavonica provode godišnje monitoringe bijele rode, štekavca, bregunica, zimsko prebrojavanje ptica, monitoring čestih vrsta ptica, jelenka i kockavice. Sudjelovali su sa službenim prstenovačima Zavoda za ornitologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u prstenovanju u mješovitoj kolonije čaplji i žličarki na Jelas ribnjacima i prstenovanju bijelih roda. Javna ustanova također surađuje s Brodskim ekološkim društvom u zaštiti autohtonih pasmina na značajnom krajobrazu Gajna.

U Brodsko-posavskoj županiji također se nalazi 16 područja ekološke mreže Natura 2000, a 12 ih povezano sa Savom i pritokama. Dva područja ekološke mreže su područja očuvanja značajna za ptice (POP), a 14 područja su područja očuvanja značajna za vrste i staništa (POVS).

Područje uz Savu Brodsko-posavske županije bogato je specifičnom florom i faunom koja je još uвijek nedovoljno istražena. Do sada su se na ovome području ponajviše provodila botanička, herpetološka i ornitološka istraživanja. Djelatnici Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Brodsko-posavske županije – Natura Slavonica provode godišnje monitoringe bijele rode, štekavca, bregunica, zimsko prebrojavanje ptica, monitoring čestih vrsta ptica, jelenka i kockavice. Sudjelovali su sa službenim prstenovačima Zavoda za ornitologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u prstenovanju u mješovitoj kolonije čaplji i žličarki na Jelas ribnjacima i prstenovanju bijelih roda. Javna ustanova također surađuje s Brodskim ekološkim društvom u zaštiti autohtonih pasmina na značajnom krajobrazu Gajna.

Jedan od problema upravljanja zaštićenim područjima u Županiji je zagadenošć minama. Nakon Domovinskog rata čak dvije prašume u Županiji, zaštićene u kategoriji posebnih rezervata šumske vegetacije, bile su minski sumnjive. O važnosti ovih zaštićenih područja dobro govori činjenica da su to jedine sa-

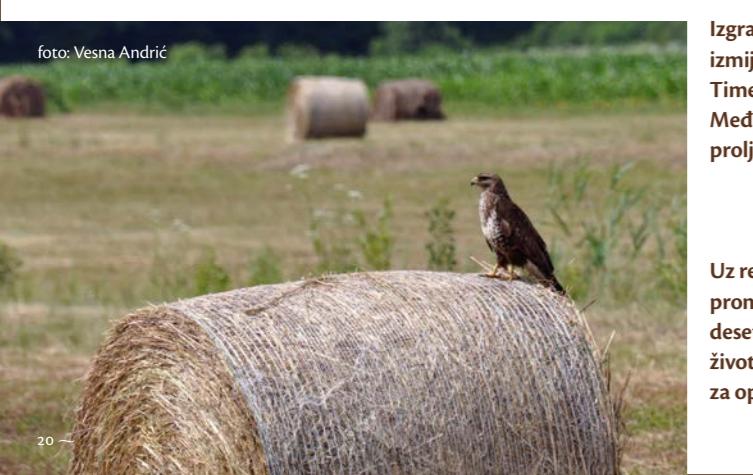
čuvane prašume u Slavoniji. Godine 2015. razminirana je prašuma hrašta lužnjaka Prašnik. Prašnik je posljednji izvorni ostatak glasovitih slavonskih nizinskih šuma opisanih u djelima književnika Josipa Kozarca. Nadamo se skorom razminiranju brdske prašume hrašta kitnjaka i bukve Muški bunar.

Do sada još nije bilo zaštićene geološke baštine u Županiji. Vjerujemo da će se to ubrzo promijeniti budući da je u postupku proglašenje zaštite za kanjon Pljuskara, važno nalazište fosila u blizini Slavonskog Broda.

Podolska goveda kao kritično ugrožena hrvatska pasmina svojom ispašom održavaju biološku raznolikošć i drže invazivne biljne vrste pod kontrolom. Trećina svih preostalih uzgajivača podolaca u RH nalazi se u Brodsko-posavskoj županiji.

foto: Vesna Andrić

Izgradnja nasipa i kanala dramatično je izmijenila posavske krajolike i vlažna štaništa. Time su brojne tipične biljke postale rijetke. Među njima je i strogo zaštićena kockavica, proljetnica s crvenog popisa RH.

Uz regulaciju vodotoka, brze i dramatične promjene poljoprivredne prakse zadnjih desetljeća sve su veći izazov biljnim, životinjskim i glijivljim vrstama u borbi za opstanak

Na zaštićenom pašnjaku Gajni koji ne dijeli sudbinu mnogih zaraštenih pašnjaka uz Savu se uz objekte tradicijske gradnje trenutno mogu vidjeti mnoge izvorne pasmine - posavski konj, (desno gore) slavonsko-srijemsko podolsko govedo, crna slavonska svinja, ovca cigaja, posavska guska. Pas hrvatski ovčar još uvijek je neizostavna pomoć slavonskim stočarima.

foto: Vesna Andrić

Bara Dvorina kraj Donje Bebrine tipični je mozaik vlažnih travnjaka, bara i poplavnih šumaraka u retencijskom području rijeke Save. Za poplava Dvorina postaje važno mriještilište savskih riba dio kojih će zaostati u barama i mjesecima hranići raznovrsne i brojne ptice močvarice.

foto: Šimo Beneš

foto: Vesna Andrić

foto: Luka Tomac

O projektu

Općenito

Zajednički pašnjaci na poplavnom području rijeke Save su specifični ekosustavi gdje opstanak vrsta i staništa ovisi o dinamici kojom Sava plavi pašnjake, ali i u neraskidivoj vezi s tradicionalnim ekstenzivnim načinom ispaše stoke i načinom upravljanja prostorom. Stoga, prirodnu baštinu na ovom prostoru ne možemo sačuvati ako ne sačuvamo i onu kulturnu.

Naziv projekta

SAVA kultura-Natura
POPLAVNO PODRUČJE RIJEKE SAVE
- susret kulture i prirode

Natjecaj

IPA 2011

Potpore organizacijama civilnog društva u razvoju partnerstva za održivo korištenje zaštićenih područja u Hrvatskoj, uključujući potencijalna NATURA 2000 područja.

Opći cilj

– izgraditi kapacitete organizacija civilnog društva za suradnju s javnim sektorom u provedbi aktivnosti koje zaštitu prirode integriraju u lokalni održivi društveno-gospodarski razvoj

Specifični ciljevi

- jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u poplavnom području rijeke Save za razvoj partnerstva s javnim ustanovama u provedbi programa NATURA 2000 i njegovo uključivanje u lokalne politike održivog razvoja
- podizanje svijesti javnosti o važnosti očuvanja prirode i održivom korištenju prirodnih resursa za budući održivi razvoj regije poplavnog područja rijeke Save od Zagrebačke županije do Brodsko-posavske županije

Ciljane skupine

- lokalne organizacije i inicijative civilnog društva, javne ustanove za zaštitu prirode na državnoj i lokalnoj razini, općine, lokalne udruge poljoprivrednika i proizvođača, lokalne lovačke udruge i udruge ribara, učenici unutar i oko zaštićenih područja, građani koji žive na područjima u okviru Natura 2000

Rezultati

Projekt je obuhvatio širok raspon aktivnosti. Brojne edukativne radionice omogućile su uključivanje dionika – korisnika zaštićenih područja u procese upravljanja zaštićenim područjima kroz osnivanje suradničkih vijeća zaštićenih područja kako bi ne samo stanovništvo vezano uz njih nego i ostali dionici u drugim sektorima mogli doprinijeti ušpešnom zajedničkom djelovanju na očuvanju prirodnih vrijednosti kroz održivo i razvojno korištenje. Osno-

vana su tri suradnička vijeća – za područje Odranskog polja i Turopoljskog luga u Zagrebačkoj županiji, za Sunjsko polje u Sisačko-moslavačkoj županiji i za značajni krajobraz Gajnu u Brodsko-posavskoj županiji. Nakon konzultacija s dionicima o najboljim modelima i kroz međunarodnu suradnju i istraživanje izrađena je stručna analiza „Sudjelovanje u upravljanju prirodno vrijednim područjima u RH“ u kojem je ne samo analizirano sadašnje stanje nego su i dane preporuke donositeljima politika. Svi partneri zajedno su sudjelovali i u brojnim zagovaračkim aktivnostima – od slanja komentara u javnoj raspravi, radnih sastanaka s nadležnim tijelima do sudjelovanja u radu parlamentarnih odbora i radnih grupa uz Program ruralnog razvoja 2014-2020, Strategiju i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske, Savsku komisiju, a naročito pri izmjenama Zakona o poljoprivrednom zemljištu koje su se odnosile na zajedničke pašnjake poplavnog područja rijeke Save. Izrađen je marketinški plan za neke od proizvoda izvornih pasmina domaćih životinja, održane su brojne radionice po školama u sve tri županije te seminari o ekološkoj mreži – Naturi 2000. Tu je i niz promotivnih aktivnosti usmjerenih na širu javnost putem tiskanog materijala, letaka, brošure, mapa zaštićenih područja i ekološke mreže, mapa proizvođača, izložbi te ekosajma u Zagrebu na kojima će se prezentirati proizvodi ovih područja.

Područje provedbe

Grad Zagreb, Zagrebačka županija, Sisačko-moslavačka županija i Brodsko-posavska županija

Projektni partneri

- Zelena akcija
- Brodsko ekološko društvo – BED
- Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Brodsko-posavske županije – Natura Slavonica
- Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Sisačko-moslavačke županije
- Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim dijelovima prirode na području Zagrebačke županije "Zeleni prsten"

Vrijeme trajanja

16. 9. 2014. – 16. 3. 2016.

Ukupna vrijednost

150.000,00 EUR

Više o projektu

http://zelena-akcija.hr/hr/programi/zaštita_prirodnih_resursa/sava_kultura_natura
<http://www.bed.hr/>
<http://www.priroda-bpz.com/>
<http://priroda-zagrebacka.hr/web/>
<http://www.zaštita-prirode-smz.hr/>
<https://www.facebook.com/Sava-kultura-NATURA>

Impressum

Urednici i autori

Iris Beneš
Marko Košak
Luka Tomac

Nakladnik

Zelena akcija / Friends of the Earth Croatia

Autori fotografija

Vesna Andrić
Kata Benac
Iris Beneš
Šimo Beneš
Marina Kelava
Foto klub Klik
Boris Krstinić
Tomica Rubinić
Josip Sudić
Goran Šafarek
Luka Tomac

Autori tekstova

Vesna Andrić
Kata Benac
Iris Beneš
Maja Vrančić

Lektura

Anka Munić

Grafičko oblikovanje

Tomislav Turković, www.ttom.info

Tisk

Printeraj, Zagreb

Naklada

1000

ISBN

953-6214-41-5
978-953-6214-41-9
9789536214419

Prosinac, 2015.

Vlada Republike Hrvatske
Ured za udruge

Ovaj projekt financira Europska unija
Projekt sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske

Ova publikacija izrađena je uz pomoć Europske unije.
Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Zelene akcije
i partnera i ne odražava nužno gledišta Europske unije.

ŽELENA AKCIJA
FRIENDS OF THE EARTH CROATIA

